: રોઝા :

સવાલ-૧ : રોઝા તમામ થાવાની કેટલી શરતો છે ?

જવાબ : (૧) રોઝા રાખવાની દિલ અને ઝબાનથી પાકી નિય્યત. (૨) દિનમાં જમવા અને પીવાથી દૂર રહેવું. (૩) બૈરોથી હમબિસ્તરી મૌકૂફ રાખવી. (૪) તમામ હરામ ચીઝો જે શરીઅતમાં કરવી મમ્નૂઅ છે તે કરવાથી જિસ્મના આઅઝાને દૂર રાખવા. આ તરહ જે શખ્સ રોઝુ રાખે તો તેનું રોઝું તમામ કહેવામાં આવે અને અગર નહીં તો તે રોઝું નાકિસ-કુસૂરવાલું છે. બીજું એ કે જે શખ્સ ઝમાનાના ઈમામનો નાફરમાન થાય, હક્કના દાઈની માઅરેફતને મુકી દે યા ગુલામ એના માલિકને દગો દઈ નાસી જાય યા ઔલાદ પોતાના માઁ-બાપની ખિદમત ન કરે યા બૈરો એના મરદની તાઅતથી મોં ફિરાવે તો એ સઘલાઓના રોઝા મકબૂલ નથી.

સવાલ-૨ : રોઝા કોના વાસ્તે છે અને શું કામ છે ?

જવાબ : રોઝા અલ્લાહતઆલાને વાસ્તે છે અને એનો સવાબ એ જ આપનાર છે. બંદો જે વક્ત રોઝું રાખે છે તો ૭૦ શયતાનનાં જબડા કચડાઈ જાય છે. જેમ હર ચીઝની ઝકાત હોય છે તેમ જિસ્મની ઝકાત રોઝું છે, જે રમઝાનુલ મોઅઝ્ઝમના ૩૦ અય્યામમાં અદા કરવામાં આવે છે.

સવાલ-૩ : રમઝાનના રોઝા રાખવાની તાકીદ કુરઆનમાં કઇ જગા આવેલી છે, એમાં કોઇ રેહાઇ-રૂખસત છે ?

જવાબ : સૂરતુલ બકરાહમાં અલ્લાહતઆલાએ મુસલમાન મરદ-બૈરો પર રોઝા ફરઝ કીધેલા છે જેમ આગલા નબીયોની ઉમ્મત પર ફરઝ કરવામાં આવા હતા. અલ્લાહતઆલાએ આ ફરઝના રોઝાઓની ગિન્તી મુકમ્મલ કીધેલી છે યાઅની કે ૩૦ દિનોના જ રોઝા ફરઝ કરવામાં આવા છે. અગર કોઇ જાણી જોઇને રોઝું ન કરે તો એના પર ૬૦ મિસ્કીનને જમાડવું યા ૨ મહીનાના મુસલસિલ રોઝા કરવા ફરઝ છે. ફક્ત બીમાર અને મુસાફિરના રોઝા ફૌત થાય તો એટલી જ ગિન્તીના રોઝા બીજા દિનમાં વાલે. કારેઈન આ વાસ્તે વધારે સમઝ જોઈતી હોય તો દાઅવતની વઝારત પર અરઝ કરી શકે છે.

સવાલ-૪ : રોઝા ઇફતારીનો વક્ત કયો છે ?

જવાબ : સૂરજ મગરિબના જાનિબમાં બરાબર ગુરૂબ થાય તે વક્ત રોઝા ઈફતાર કરવાનો હુકમ આવેલો છે. દાઅવતે શરીફાહની નહેજ મુજબ મગરિબના ફરઝ બાદ “અલ્લાહુમ્મા લકા સુમ્ના” ની દોઆ પઢા બાદ રોઝું છોડે, એમાં તાખીર કરે નહીં યા અઝાન યા મગરિબના ફરઝ પહેલા પણ રોઝું ઈફતાર કરે નહીં. પાછલી રાતે સહેરીમાં તાખીર કરવામાં સવાબ છે.

સવાલ-૫ : સહેરીનો આખરી વક્ત કયો છે ?

જવાબ : મશરિક (પૂર્વ) ની જાનિબથી લંબા દોરા અને ચિરાગની મિસ્લ રોશની નઝર આવે જેને “ઝંબુસ્સરહાન” કહેવાય છે તે વક્ત તક સહેરી કરવાનો હુકમ છે. આ સિવાય સૂરજ ઉગવાને અંદાઝે દોઢ કલાક પહેલા અને શફા-વતર-જુલૂસની નમાઝના આખિરી વક્ત તક સહેરી થઈ શકે છે.

સવાલ-૬ : શહરે રમઝાનનું પહેલું રોઝું યાઅની ઇબ્તેદાએ રમઝાન અને શહરે રમઝાનનું ઇફતાર યાઅની ઇખ્તેતામે રમઝાનની ૩૦ અય્યામની ગિન્તીનો શું નિઝામ છે ?

જવાબ : હર મહીનાની ઈબ્તેદા તેમજ ઈદુલ ફિતર અને ઈદુલ અઝહાની તારીખ મુકર્રર કરવાનો કુલ્લી નિઝામ ઈમામે ઝમાનાના હાથમાં હોય છે. આ બુનિયાદી અકીદા મુજબ ઈમામ પોતાના તાબેઈન-માનનારાઓને દરમિયાન તેહરીરી એલાને ખાસ કરે છે જે હાલના ઝમાનામાં કેલેન્ડરની શિકલમાં તૈયાર છે. લેહાઝા ઈમામના રોઝાથી રમઝાનનું રોઝું રાખે અને ઈમામના ઈફતારથી ઈદુલ ફિતર મનાવે. ઝાહિરી લોગોના અમલ સાથે અહલુલ બૈત (અ.સ.) ના મઝહબ પર ગામઝન મુમેનીનને કોઈ સરોકાર નથી.

સવાલ-૭ : જે શખ્સ જાણી જોઇને શહરૂલ્લાહનું રોઝું છોડી નાખે તો એના કફફારાનો શું હુકમ છે ?

જવાબ : એનાથી બની શકે તો એક ગુલામ આઝાદ કરે યા બે મહીનાના એક સાથે રોઝા રાખે યા ૬૦ મિસ્કીનને જમાડે. આ ત્રણ ચીઝોમાંથી કોઈ પણ ચીઝ ન બની શકે તો અલ્લાહની બારગાહમાં તૌબા કરી માફી તલબ કરે. જે વક્ત પણ કફ્ફારો આપવાની તાકત વાલો થાય તો તે કફ્ફારતુઝ ઝોનૂબને દાઈયુઝઝમાન (ત.ઉ.શ.) ને અદા કરે અને જે દિનનું રોઝું છોડી નાંખુ હોય તે રોઝું વાલે.

સવાલ-૮ : જે શખ્સ રમઝાનમાં રોઝાની હાલતમાં પોતાના બૈરોથી લહવો લઅબ (રમત) કરે અને તેના સબબ મની નીકલી જાય યા હમબિસ્તર થાય તો એના રોઝાનું શું ?

જવાબ : તે દિનનું રોઝું વાલે અને કફ્ફારો આપે. રોઝદાર વાસ્તે અવ્વલ તો એ છે કે, બૈરો સાથે એહતેયાત થી પૈશ આવે અને એવી રમતબાઝી કરવાથી દૂર રહે.

સવાલ-૯ : જે બૈરો સૂતા હોય અને બે-ખબર હોય, આ હાલતમાં મરદ તેના સાથે ઝબરદસ્તીથી તેની મરઝીને ખિલાફ રોઝાની હાલતમાં કરીબ થાય તો શું હુકમ છે ?

જવાબ : મરદ રોઝુ વાલે અને કફ્ફારો આપે. બૈરો પર કોઈ ચીઝ લાઝિમ થાતી નથી.

સવાલ-૧૦ : રોઝાના કફફારામાં એક મિસ્કીનને કેટલું અનાજ યા જમન આપે ?

જવાબ : એક દિનના રોઝાના કફ્ફારામાં મિસ્કીનને ત્રણ કિલો ઘઉં આપે જો અગર એનાથી એટલું ન અપાય તો દોઢ કિલોથી કમ ન આપે. કફ્ફારામાં જમનના ખર્ચનો અંદાઝો એક શખ્સના જિસ્મો જાનના ઝકાતુલ માલ યાની કે ફિતરા જેટલો ખર્ચ હોય છે.

સવાલ-૧૧ : શહરે રમઝાનની રાતમાં બૈરો સાથે હમબિસ્તરી કીધી હોય અને ફજર થાતા તક બેવે જણા સૂઇ રહે અને ગુસુલ ન કરે તો તેમાં શું હુકમ?

જવાબ : હમબિસ્તરી કીધા બાદ સૂઈ રહે અને ફજર થયા બાદ ગુસુલ કરે તો તેની ખુદાતઆલાથી માફી તલબ કરે. તે દિનનું રોઝું તમામ કરે અને બીજુ એક રોઝુ વાલે અગર ફજર થયા પહેલા ગુસુલ કરી લે તો તેનું રોઝુ સહીહો સલામત છે. અગર ફજર તક જનાબતની હાલતમાં ભૂલથી અને ઊંઘ ગાલિબ આવવાના સબબ સૂઈ રહે તો જે વક્ત જાગે તે વક્ત ગુસુલ કરી લે તો તે દિનનું તેનું રોઝું સહીહો સાલિમ છે.

સવાલ-૧૨ : રમઝાનના રોઝાને દરમિયાન કોઇ ભૂલથી ખાઇ પી લે યા બૈરોથી કરીબ થાય તો તેમાં શું હુકમ છે ?

જવાબ : ભૂલથી અગર આ બેવે ચીઝ કરે તો તેનું રોઝુ દુરૂસ્ત છે. તેમાં રોઝુ વાલવુ અને કફ્ફારો આપવો લાઝિમ થાય નહીં.

સવાલ-૧૩ : જે શખ્સ કે રોઝાની હાલતમાં મની નીકાલે તો તેમાં શું હુકમ છે ?

જવાબ : તે શખ્સનું રોઝુ તૂટી જાય છે. તેના પર એક રોઝુ વાલવું અને કફ્ફારો આપવો લાઝિમ થાય છે.

સવાલ-૧૪ : રોઝામાં ઉલ્ટી થાય તો શું કરે ?

જવાબ : અગર જાણી જોઈને ઉલ્ટી કીધી હોય તો રોઝુ વાલે પણ અગર તબીઅત બિગડવાના સબબ ઉલ્ટી થઈ હોય તો તેનું રોઝુ દુરૂસ્ત છે.

સવાલ-૧૫ : જે શખ્સે રમઝાનમાં ગફલતથી ખાઇ-પી લીધુ અને તે વક્ત ફજર થઇ ગઇ હોય તો તેમાં શું હુકમ છે ?

જવાબ : આ વાસ્તે એમ બયાન આવું છે કે, જમવા-પીવા યા બૈરોથી હમબિસ્તરી કરતા પહેલા તેએ મશરિક તરફ જોયું હોય અને તે વક્ત ફજરના આસાર નઝર ન આવા હોય અને તે જમો યા હમબિસ્તર થયો તે વક્ત ફજર ઝાહિર થઈ ચુકી હોય અને તે ગફલતમાં હોય અને પછીથી એ ખબરદાર થયો હોય તો તે શખ્સનું રોઝુ દુરૂસ્ત છે. હવે અગર તે શખ્સે ફજરની તેહકીક કીધા બગૈર આમ કીધું હોય અને તે બાદ ફજર થાવાનું ઈલ્મ થયું હોય તો તે દિનનું રોઝુ તમામ કરે અને બીજુ એક રોઝુ વાલે. એ જ મુજબ અગર સમઝ અને માઅરેફત રાખનારાઓ માંથી બે શખ્સ ઊભા થાય તેમાંથી એક કહે કે, ફજર થઈ ચુકી છે અને બીજો કહે કે, ફજર થઈ નથી, આ મિસિલ બેવેએ ખરી નઝરથી જોયું હોય તો જે શખ્સે ફજર જોઈ ન હોય તેના વાસ્તે જમવું દુરૂસ્ત છે અને જેએ ફજર જોઈ હોય તેના પર લાઝિમ છે કે, તે જમે નહિ. હવે એ બેવેમાંથી એક અગર તૈઝ નિગાહવાલો હોય અને ફજરને સાફ જોઈ શકતો હોય તો બીજો તેને તાબેઅ થાય.

સવાલ-૧૬ : રમઝાનના દિનોમાં કાજલ આંજવામાં યા દાતન કરવામાં શું હુકુમ ?

જવાબ : કાજલ આંજવા બાદ અગર હલકમાં તેના સ્વાદનો અસર માલૂમ થાય યા લીલા દાંતન યા પાવડરનું મંજન યા કે ટૂથપેસ્ટનો ઝાયેકો હલકમાં માલૂમ થાય તો તે રોઝાને ફસાદદાર કરે છે. જો તેમ માલૂમ ન થાય તો તે કરવામાં રૂખસત આવેલી છે. રોઝામાં દાંતન કરવામાં પણ રૂખસત છે.

સવાલ-૧૭ : અગર કોઇ શખ્સ ગુંદર, સરકો, શરબત, ફાલૂદો યા કે ગોશ્તના શરવામાંથી થોડી મામૂલી ચીઝ ચાખે યા કોઇ ચીઝ ચાવીને બચ્ચાના મોં માં આપે તો તે જાઇઝ થાય કે નહી ?

જવાબ : જે ચીઝનો ઝાયકો હલક તક પહોંચે તો તે જાઈઝ થાતું નથી. જે શખ્સને એમ કરવાની ઝરૂરત પડે અને તે ચીઝ હલકમાં ઉતરવાનો ખૌફ ન હોય તો તેમાં હરજ નથી. ખાસ કરીને ઘરના બૈરો જે વક્ત એવી ચીઝ ચાખે તો પાનીથી મોં સાફ કરી નાખે.

સવાલ-૧૮ : રોઝાદાર સિંગડી યા રસી મૂકાવી શકે યા નહી ?

જવાબ : અગર સિંગડી મૂકાવવાથી તેને ગશ યા બેહોશી તારી થાતી હોય યા ઉલ્ટી થાતી હોય તો કરવાની મનાઈ આવેલી છે.

સવાલ-૧૯ : ડાયાબીટીસનો બીમાર રોઝાની હાલતમાં ઇન્સ્યૂલિન લે યા નહી ?

જવાબ : ડાયાબીટીસના બીમારને ડૉક્ટર તરફથી રોઝા રાખવાની રૂખસત થઈ હોય અને રમઝાનના મહીના સિવાય બીજા દિનોમાં પણ રાત-દિન ઈન્સ્યુલિન મૂકવાની ઝરૂરત પડતી હોય તો એવી હાલતમાં રોઝામાં ઈન્સ્યુલિનના ઈંજેકશન મૂકી શકાય છે. આ સિવાય તાકત વધારવાને વાસ્તે અને દિગર ઈંજેકશન મૂકી શકાય નહી જે રોઝાની શિદ્દતમાં ફરક કરતા હોય.

સવાલ-૨૦ : રોઝાદાર ખુશ્બો સૂંઘે કે નહી અને પાનીમાં ડૂબકી મારે કે નહી ?

જવાબ : અહલેબૈત (અ.સ.) તરફથી રોઝાદારને ખુશ્બો સૂંઘવાની મનાઈ આવેલી છે. ખુશ્બૂદાર તેલ યા સાબૂના ઈસ્તેમાલમાં પણ જેટલો બને એટલો પરહૈઝ કરે. કબર પર ફૂલ મુકવામાં પણ પરહૈઝ કરે. પાનીમાં ડૂબકી મારવાના સબબ હલકથી નીચે પાની ઉતરી જાય છે જેથી રોઝુ તૂટી જાય છે.

સવાલ-૨૧ : રોઝામાં હુકનો (એનીમા, ઇંજેક્શનથી દવા આપી સંડાસ કરાવવાનો તરીકો) કરવાની રૂખસત છે કે નહી ?

જવાબ : રૂખસત આવી નથી.

સવાલ-૨૨ : રોઝાદાર કાનમાં તેલ નાંખે યા માખું કે તેના જેવું જાનવર ગફલતથી રોઝાદારના હલકમાં ઉતરી જાય તો શું હુકમ ?

જવાબ : અગર કાનમાં નાંખેલું તેલ હલકમાં ન ઉતરે તો તેમાં રૂખસત આવી છે અને ગફલતથી માખુ યા કોઈ બીજી ચીઝ હલકમાં ઉતરી જાય તો રોઝાને નુકસાન થાય નહી.

સવાલ-૨૩ : નમાઝ વાસ્તે વુઝૂમાં કુલ્લી કરતાં હલકમાં ગફલતથી પાની ઉતરી જાય તો શું હુકમ ?

જવાબ : ફરઝની નમાઝ વાસ્તે વુઝૂમાં એમ બને તો કોઈ હરજ નથી મગર જાણી જોઈને કુલ્લી કરતા પાની હલકથી નીચે ઉતરી જાય તો રોઝુ વાલે.

સવાલ-૨૪ : અગર કોઇ શખ્સ રમઝાનના રોઝાની ઝબાની નિય્યત લેતા ભૂલી જાય પણ દિલમાં બરાબર નિય્યત કરીને તે દિનનું રોઝું રાખવા વાસ્તે કમરબસ્તા થયો હોય તો તેના રોઝાની શું હાલત ?

જવાબ : જે તે દિનના રોઝાની દિલમાં પાકી નિય્યત કીધી હોય તો તેનું રોઝુ દુરૂસ્ત છે.

સવાલ-૨૫ : રમઝાનના ગયેલા રોઝા યા કઝાના રોઝા સફરમાં થાય યા નહી ?

જવાબ : એ રોઝા સફરમાં થઈ શકે છે.

સવાલ-૨૬ : શહરે રમઝાનમાં જે શખ્સ સફર કરે તો એમાં નઝર યા મિન્નતનું રોઝુ થાય યા નહી ?

જવાબ : સફરમાં એ રોઝુ થઈ શકે છે.

સવાલ-૨૭ : જે શખ્સ પહેલી રમઝાનથી જ સફરમાં હોય તો ગયા વરસના રમઝાનના ગયેલા રોઝા સફરમાં વાલી શકે છે ?

જવાબ : એ રોઝા વાલી શકાય છે.

સવાલ-૨૮ : હૈઝદાર બૈરો કે જેના રમઝાનના રોઝા ગયા હોય અને તે કોઇ સંગીન સબબ સર ગયેલા રોઝાને વાલી ન શકે તો શું કરે ?

જવાબ : તે હરએક રોઝાના બદલામાં એક એક મિસ્કીનને જમાડે. જો આ ચીઝ ન બની શકે તો દાઈયુઝઝમાનને તેની તાકત મુજબ કફ્ફારતુઝ ઝોનૂબ (કફ્ફારો) અદા કરે.

સવાલ-૨૯ : એક શખ્સના પેટમાં દરદ ઉઠે યા દાંતમાં દરદ ઉઠે યા બીજા કોઇ અંગમાં દરદ ઉઠે તેથી દવા લેવામાં રોઝુ તૂટી જાય તો તેમાં કફ્ફારો વાજિબ થાય કે નહી ?

જવાબ : ફક્ત રોઝુ વાલે, કફ્ફારો ન આપે.

સવાલ-૩૦ : જે શખ્સ ઉમ્રભર બીમાર રહે અને દવા લેવાથી કાઇમી મોહતાજ હોય તેના રોઝાનો શું હાલ ?

જવાબ : તેની તાકત મુજબ હર રમઝાનના ગયેલા રોઝાના બદલામાં હર એક દિન એક એક મિસ્કીનને જમાડે યા કે ઈસ્તેતાઅત મુજબ દાઈયુઝઝમાનને કફ્ફારો અદા કરે.

સવાલ-૩૧ : એક શખ્સ સૂંઠ, મરચા, ધાણાજીરૂ વગૈરે એવી ચીઝ ખાંડતો હોય અને તેનો સ્વાદ રોઝાદારના હલકમાં પહોંચી જાય તો રોઝુ

વાલવું પડે યા નહિ ?
જવાબ : રોઝુ વાલવું પડે.
સવાલ-૩૨ : જેના દાંતમાંથી ખૂન નીકલતું હોય અને રોઝાદાર તેને ગીલી જાય તો રોઝું દુરૂસ્ત રહે કે તૂટી જાય ?
જવાબ : રોઝુ તૂટી જાય છે.
સવાલ-૩૩ : મૈયેત તરફથી એનો વલી ગયેલા રોઝા વાલે, તો તે વલી કૌન થઇ શકે ? અગર એનો કોઇ સગાવહાલો ન હોય તો તેના તરફથી કોઇ મુમિન યા મોહબ્બતવાલો મૈયેત વાસ્તે રોઝું કરે યા નહીં ?
જવાબ : મૈયેતનો નઝદીકનો યા દૂરનો જે કરાબત વાલો હોય તે એનો વલી થઈ શકે તેમ જ એની તરફથી જો કોઈ વલી ન હોય તો કોઈ મુમિન યા એનો મોહબ્બત વાલો એના રોઝા વાલે તો તેમાં રૂખ્સત આવી છે.
સવાલ-૩૪ : એક શખ્સના રમઝાનના રોઝા બીમારીના સબબ ફૌત થયા હોય અને બીજા રમઝાન આવે વહાઁ તક એને શિફા ન થાય તો શું કરે ?
જવાબ : જે રમઝાનના રોઝા ન કીધા હોય એ તમામ રોઝાને વાસ્તે ૩૦ મિસ્કીનને જમાડે યા પોતાની તાકત મુજબ દાઈયુઝઝમાન (ત.ઉ.શ.) ને કફ્ફારો અરઝ કરે.
સવાલ-૩૫ : એક શખ્સને શહરૂલ્લાહના ગયેલા ફરઝના રોઝા વાલવા પહેલા એને અહદો મીસાકના રોઝા કરવા હોય તો એ અહદના રોઝા કરી શકે કે નહીં યાઅની આ અહદો મીસાકના રોઝામાં જદીદ મીસાક અને ૧૮ મી ઝિલહજ્જનો મીસાક શામિલ છે ?
જવાબ : ફરઝના ગયેલા રોઝા વાલે તે બાદ અહદે ઇમામુઝઝમાન (અ.સ.) ના રોઝા કરે.
સવાલ-૩૬ : ઝિલહજ્જ મહીનામાં ૧૮ મી તારીખ પહેલા રમઝાનના રોઝા વાલે કે નહીં ?
જવાબ : ન વાલે, અગર કોઈએ વાલા હોય તો તે રોઝા પાછા કરવા પડે.
સવાલ-૩૭ : રમઝાન મહીનામાં કોઇ સફર કરે તો રોઝું કરે કે નહીં ?
જવાબ : રમઝાનના રોઝા સફરને દૌરાન ન કરે. જો એ કસરની હદમાં દાખિલ થઇ ગયો હોય. કસરની હદનો ફાસલો ઘરથી ૩૮.૬ કિ.મી. નો આવવા-જાવાનો થાય છે.
સવાલ-૩૮ : જે શખ્સ રમઝાનમાં ઝવાલ પહેલા સફર કરે તો તે દિનનું રોઝુ દુરૂસ્ત રહે કે નહીં ?
જવાબ : ઝવાલ બાદ નીકલે તો જ રોઝું દુરૂસ્ત રહે અને ઝવાલ પહેલા એ નીકલી જાય તો તેને રોઝુ વાલવું પડે.
સવાલ-૩૯ : જે શખ્સ રોઝાની નિય્યતથી ઝવાલ પહેલા એના મકાનમાં સફર પૂરો કરીને પહોંચી ગયો હોય તો એનું રોઝુ સલામત રહે કે નહીં ?
જવાબ : ઝવાલ પહેલા મકાનમાં પહોંચી જાય તો રોઝુ સલામત રહે છે અને જો ઝવાલ બાદ મકાન પર પહોંચે તો રોઝુ વાલવું પડે.
સવાલ-૪૦ : મુસાફિર સફરના દૌરાન કોઇ મકાનમાં થોડા અય્યામ રહેવા ચાહે તો રોઝું રાખે કે નહીં ?
જવાબ : જો સફરમાં એક જ મકાનમાં દસ દિન રહેવાની નિય્યત કીધી હોય તો ફરઝના રોઝા રાખે. અગર તે જગા પરથી નીકલવામાં આજ-કાલ કર્યા કરતો હોય તો રોઝા ન રાખે.
સવાલ-૪૧ : જે શખ્સ હમેશા સફરમાં જ રહેતો હોય અને એ મકાનમાં ઠહેરતો ન હોય તો એ શખ્સ તમામ રોઝા-નમાઝ કરે કે નહીં ?
જવાબ : નમાઝ તમામ પઢે અને રોઝા પણ પૂરા કરે. આ જવાબમાં તે તમામ મુલાઝેમીન તેમજ જોબ-સર્વીસ પર જાનારા આવી જાય છે જેઓ વડોદરા-મુંબઈના પરાઓમાં ૧૨ માઇલ (૧૯.૩ કિ.મી.) ની દૂરીથી ઝિયાદહ સર્વીસ પર જાય છે તેઓ નમાઝ-રોઝા પૂરા કરે.
સવાલ-૪૨ : જે શખ્સ રમઝાનમાં રોઝુ કરે અને રસ્તામાં હાદેસાના સબબ ગુઝરી જાય યા કરંટ લાગે યા વીજલી પડે વગૈરા તો એના રોઝાનો શું હુકમ?
જવાબ : એનો ફરઝંદ યા એના કરાબતવાલા એના ગયેલા રોઝા વાલે.
સવાલ-૪૩ : બીમાર શખ્સ રોઝા કઇ હાલતમાં મૂકે ?
જવાબ : જે શખ્સ રોઝુ રાખે તો એની બીમારીમાં ઝિયાદતીનો ખૌફ હોય તો એવી હાલતમાં રોઝુ કરે નહીં.
સવાલ-૪૪ : હામેલા બૈરો અને બચ્ચાને દૂધ પીવડાવતી બૈરોને રોઝા રાખવાથી નુકસાન થાતુ હોય તો શું હુકમ છે ?
જવાબ : બેવેને રોઝા ન રાખવાની રૂખ્સત આવેલી છે પણ અગર ઇસ્તેતાઅત આવી જાય તો તેને વાલવા પડે. અગર કોઈને પ્યાસ બરદાશ્ત ન થાતી હોય તો તે રોઝુ મુકી શકે છે જેના કફ્ફારામાં તે ૩૦ મિસ્કીનને જમાડે યા દાઈયુઝઝમાનને કફ્ફારો અદા કરે.
સવાલ-૪૫ : જો ગુઝરનાર ગયેલા રોઝા વાલા બગૈર ગુઝરી ગયા હોય અને એનો કોઇ ફરઝંદ યા વલી ન હોય તો શું હુકમ છે ?
જવાબ : એની દૌલતમાંથી હરએક ગયેલા રોઝા વાસ્તે એક મિસ્કીનને જમાડે યા દાઈયુઝઝમાનને કફ્ફારો અદા કરે. દૌલત પણ ન હોય તો અલ્લાહતઆલા એની તૌબાને કુબૂલ કરનાર અને મગફેરત કરનાર છે.
સવાલ-૪૬ : બીમારના રોઝા એનો વલી ક્યારે વાલે ?
જવાબ : જે શખ્સ રમઝાનમાં બીમાર પડો હોય અને આ દરમિયાન એના રોઝા ગયા હોય અને રમઝાન બાદ એને શિફા થઈ હોય. આ હાલતમાં કે એને ગયેલા રોઝા વાલા ન હોય અને એને મૌત આવી જાય તો એનો વલી ગયેલા રોઝા વાલે. હવે કોઈ રમઝાનમાં બીમાર પડે અને એને શિફા થઈ ન હોય અને રમઝાન બાદ આ જ બીમારીમાં એ ગુઝરી ગયો તો એના તરફથી મિસ્કીન જમાડવામાં આવે.
સવાલ-૪૭ : કોઇ શખ્સ એના મેહરમદારના ઘર તરફ સફર કરીને જાય અને એના ઘરમાં પાઁચ ફરઝ રહેવાનો ઇરાદો હોય યા એક યા બે દિન રોકાય તો રમઝાનના રોઝા કરે યા નહીં ?
જવાબ : અગર રોઝાની નિય્યત રાખીને મેહરમદારના મકાનમાં કોઈ ઝવાલ પહેલા દાખિલ થાય અને નમાઝના પાઁચ ફરઝ રહેવાની નિય્યત કરે તો રોઝુ કરે. ★